

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

JUTRA

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglasa
se sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Bogastvo naše zemlje

Kolikokrat čujemo tu in tam zanosne besede o bogastvu, ki ga krije naša zemlja. Bogastvo naše zemlje je znano. Mnogokje, zbuja zavist in zle želje. Kako ogromno je to bogastvo, nam povedo nekatere značilne okoliščine, ki se tičejo predvsem zemeljskih dragocenosti v Bosni in Hercegovini, brez ozira na druge pokrajine naše države.

V 18 največjih premogokopnih središčih Bosne in Hercegovine so odkrili znatne prvine fosilnega premoga: okoli 150 milijonov ton oligomiocenskega premoga s 4000—6000 kalorijami, okoli 600 milijonov ton pliocenskega lignita s 3000—4000 kalorijami. Skupno torej s 750 milijonov ton premoga. To se pravi: Če se sedanja proizvodnja celo podesetori, potem je še vedno premoga dovolj za več kakor 600 let. Celotno razpoložljiva količina vseh premogovnih vrst, ki se lahko tehnično ter gospodarsko izčrpa, znaša okoli 5000 milijonov ton premoga, količine, ki je na isti površini ne izkazuje nobena druga država v Evropi! Bosna in Hercegovina pa sta celo glede fosilnih premogovnih vrst najbogatejša zemlja!

Ni pa ta zemlja samo bogata na neizčrpni premogovni bogastvi. V sebi krije tudi neizčrpe skladovnice železne rude, ki jo cenijo skupno na 22.500.000 ton, h katerim lahko še priključimo okoli 40—50 milijonov ton neoprtne železne rude. Razen tega pa zasledimo v tem področju silovitih zemeljskih bogatij tudi prvovrsten, kvaliteten bauxit, ki predstavlja glavno surovino za pridobivanje aluminija. Aluminij pa je danes povsod dobrodošel: v letalstvu, medicini, sodobni tehniki vobče.

Vsi ti predmeti so ogromne važnosti pri razvoju ter izgradnji naše narodne industrije, našega rudarstva, topilništva in drugih industrijskih panog. Žal pa ne dopušča nacionalna eksploatacija teh podzemnih dragocenosti, da bi se ta bogastva še temeljiteje izkoristila. Velike množine drobnega, atmosferskega razkrojnega silam izpostavljenega premoga bi lahko, izrabljene v rudniških centralah, dajale zadostne električne energije neštetim naselbinam, ki so sedaj navezane na predrago razsvetljevalno in pogonsko električno energijo. Tudi lignit bi lahko bolje izkoristili za pogon naših avtomobilov, traktorjev, parnikov in letal. Železno rudo bi trebalo izkoristiti za polovične ali dokončne fabrikate ter jih po precej višjih cenah izvažati, kakor pa se to dogaja še sedaj (upati je, da bo kmalu bolje), ko se izvažajo v sirovem, neobdelanem stanju in proti — bagatelnim cenam. Takisto je z bauxitom, ki gre preko meja skoro — zastoni, mesto da bi dobili zanj v aluminijevi predelavi lepe peneze.

Bogastvo torej ni vse. Pametna izraba tega bogastva je važnejša, pomembnejša nego bogastvo samo. Izločitev teh pomanjkljivosti ni prav nič manjšega pomena, kakor prizadevanje, ki gre za tem, kako našo narodno industrijo, naše narodno gospodarstvo dvigniti na stopnjo, kamor ne segajo vplivi in moč tujega kapitala, ki se pa žal še vedno in v širokih strugah pretaka v našo državo in celo v glavno ožilje našega narodnega ter državnega telesa...

Ne pozabi naročnine!

„Puščavski lev“ grozi s sveto vojno

JERUZALEM, 17. novembra. Po poročilih iz arabskih držav so arabski cerkveni poglavariji sklenili, da razglasijo sveto vojno v slučaju, če bi se izvršila nameravana razdelitev Palestine in če bi se to vprašanje rešilo neugodno za Arabce. »Puščavski lev« kralj Ibn Saud radi napetosti položaja prvokrat ne obhaja ramazanskega praznika v Mekki, ampak v glavnem mestu Riad. Ibn Saud je obvestil londonsko vlado o veliki zaskrbljenosti, s katero spremlja potek dogodkov v Palestini in da je proklamacijo glede razglasitve svete vojne zaenkrat zadržal, ker uga na uspešna pogajanja z londonsko vlado.

2. decembra pričetek velike francoske diplomatske ofenzive

PARIZ, 17. novembra. Po dosedanjih dispozicijah bo Delbos 2. decembra preko Nemčije odpotoval v Varšavo, kjer ostane 3 do 4 dni, nakar odpotuje v Bukarešto, nato v Beograd in okoli 15. dec. v Prago, nakar se okoli 20. decembra

vrača v Pariz. Ni izključeno, da bi Delbosovo potovanje trajalo nekoliko delj časa, če bi se razgovori zavlekli. Francoški vladi je znano, da bo polkovnik Beck pred Delbosovim prihodom v Varšavo odpotoval za nekaj dni v Berlin.

Vorošilov prevzame poveljstvo na Daljnem vzhodu!

PRAGA, 17. novembra. »Venkov« poruče vest iz Moskve, v smislu katere je Vorošilov odpotoval na Daljni vzhod, da kontrolira tam sovjetske vojne sile in da ostane tamkaj kot vrhovni poveljnik

ruske vojske na Daljnem vzhodu, dočim bo dosednji poveljnik te vojske maršal Blücher odpotoval v Moskvo, da prevzame posle vojnega ministra.

Japonski cesar prevzame neposredno vohovno poveljstvo

TOKIO, 17. novembra. »Domej« poročajo: Piščo o ustanovitvi novega japonskega glavnega stana navaja tisk, da predstavlja takorak dokaz še večje japonske aktivnosti. V kratkem se bodo baje že čutile praktične posledice te odločitve. Novi glavni stan predstavlja po mnenju japonskih listov najožje sodelovanje vseh delov japonske vojske, postavljenih pod najvišje neposredno poveljstvo japonskega cesarja. Doznava se, da je vse to v zvezi s potekom bruseljske konference, ki je obsodila Japonsko, kar je zbudilo v Tokiu veliko ogorčenje, ki se kaže predvsem v zahtevi, da se takoj odpove pakt devetih. Ministrski svet je že odobril načrt organizacije »cesarskega glavnega stana« in je potreben še samo mikadov pristanek.

ga cesarja. Doznava se, da je vse to v zvezi s potekom bruseljske konference, ki je obsodila Japonsko, kar je zbudilo v Tokiu veliko ogorčenje, ki se kaže predvsem v zahtevi, da se takoj odpove pakt devetih. Ministrski svet je že odobril načrt organizacije »cesarskega glavnega stana« in je potreben še samo mikadov pristanek.

Titulescu in Maniu se vračata v aktivno politiko

BUKAREŠTA, 17. novembra. V zvezi z romunsko vladno krizo je zbudila največjo senzacijo vest, da se še ta teden vrne v Romunijo Titulescu, ki je od svoje demisije bival v izostanstvu. Prav tako se je bivši voditelj nacionalne caranisti-

čne kmetske stranke dr. Maniu odzval vabilu za jutrišnjo sejo strankinega izvršnega odbora in se zatrijuje, da bo Mihaelake odstopil z vodilnega mesta, nakar bi vodstvo omenjene stranke prevzel zopet Maniu.

Ponestečeni laški maneveci...

LONDON, 17. novembra. Lord Halifax je prispel včeraj ob 14. uri v Berlin. Italija je skušala potovanje še v zadnjem trenutku preprečiti, kar se ji pa ni posre-

čilo. Angleška vlada bo francosko vlado točno informirala o vseh podrobnostih Halifaxovih razgovorov v Berlinu.

Francovi stiki s pariško vlado radi monarhije

PARIZ, 17. novembra. Zastopnik generala Franca v Parizu grof Quinones de Leon je po nalogu generala Franca nave-

zal prve stike s francosko diplomacijo, da pripravi vse potrebno za vpostavitve monarhije v Španiji.

Pabecki

Kurenčkova Nežka in upokojeanci

V tuk. »Del. politike« štev. 92 beremo med drugim: »Kar »Slovenec« ne sme ali ne more napisati v gramatikalni slovenščini, da ne bi prišel sam s seboj v konflikt, to opravi Kurenčkova Neža oz. Frtaučkov Gustl v dialektu. »Slovenec« je dolgo časa tolažil državne uslužbenca in upokojeince ter jim zagotavljal skorajšnje izdatno povišanje prejemkov. Skratka: bilo je mnogo kokodakanja, toda »Slovenčeva« kura je končno znesla prav drobno jajčece... Tisti, ki so najbolj potrebni povišanja, ga niso bili deležni in to so upokojeanci, ki prejemajo n. pr. za 37 let službe Din 400 pokojnine mesečno. Kurenčkova Neža jih opominja v dialektu, da se naj tega zavedajo, češ, da mora vlada najprej sebi ustvariti brado in da ji upokojeanci itak niso več v korist, ampak samo za balast itd. in zato je za njih najbolje, da čimprej izginejo na oni svet. Potem pa se »Slovenec« preko Nežke prav neslano ponorčuje iz uboge pare ter navaja, da si upokojeanci morajo kupovati stare zemlje, ker za sveže nimajo denarja, stare so cenejše, saj se dobijo tri, na mesto dveh svežih za en dinar. Ker pa upokojeanci nimajo zob, ne morejo starih zemelj jesti in zato morajo stradati. Radi tega je najboljša, da upokojeanci čim prej pomro. Nerazumljivo je samo to, da ljudje, ki se jim roga, vse te brce »ljudskih prijateljev« mirno prenašajo. Državni upokojeanci naj sedaj izginejo na oni svet, pozneje enkrat, ko bodo gospoda potrebovala glasove, pa bodo lahko zopet prišli, čeprav mrtvi, glasovati na ta svet. — Upokojeenci.

Kaj je predaval prof. Kocbek

V današnjem »Slovencu« beremo: »Katoliška društva Danica, Zarja in Savica prirejajo predavanja ob ponedeljkih ter je ta ponedeljek predaval prof. E. Kocbek o boju proti komunizmu. Vsa prirediteljeva bila malo posrečena. Burna debata, ki se je vršila med dvema taboroma akademikov, je nudila čuden užitek raznim levičarskim elementom.« Potemtakem se torej zdi, da ni pravovernost ravno najznačilnejša poteza takozvanih »katoliških« akademikov.

„Aufpuce“

V št. 42 »Slov. besede« beremo: »V oficijelnem tisku JRZ in Katoliške akcije v Sloveniji, beremo tudi naslednjo zanimivost: »Mi trdimo, da je celo v eni in isti stranki koristno in potrebno, da je v njej več struj, da se ne zanese vanjo mrtvilo. Če se tedaj na kakih sestankih, sejah in zborovanjih tudi nekoliko ostreje krešejo med seboj nazori, moramo to le pozdravljati, ker je to znak notranjega življenja in zdravja, ne pa da bi preplaheno tarnali o »neslogie«. Sloga je potrebna le na zunaj, na znotraj pa ne vedno. Kar je na znotraj treba, je le iskrenost, poštenost in demokratizem.« — Zdaj vsa slovenska ter ostala javnost razume, zakaj so nekateri vodilni stebri režimske stranke naperili kopje proti svojim tovarišem v jugoslovanski centralistični JRZ in se z vso dušo in vsem srcem zavzeli za obnovitev blagopokojne, v Gospodu mirno zaspale Slovenske ljudske stranke. Toda, to ni nobena nesloga, kakor ve povedati režimski tisk, to je znak notranjega življenja in zdravja. Čedno in trdno zdravje pač! Želimo še na mnoga leta pri takem zdravju! Na znotraj pa sloga po njihovem sploh ni potrebna, temveč le na zunaj, tako za »aufpuce«, kakor slovenski pušlje postavljamo slovenskim fantom v pristnih kranjskih pumparicah.

V kraljestvu žene

Ameriška „finančna diktatorka“

S tem problematičnim imenom naziva v Chicagu izhajajoč časopis zveze »The Rotarian« omembe vredne razmere na narodnogospodarskem področju, ki so za Ameriko sicer značilne.

Matriarhat v Združenih državah Severne Amerike — tako piše rotarijski list — ima trdne temelje. Je varno zgrajen in daleč prekaša znamenite razmere v starem Egiptu iz ptolomejske dobe, ko so ženske kot kraljice vladale nad vsemi življenjskimi področji svojih podložnikov. Takrat so prestol nasledovali sorodniki v ženski vrsti, otroci so dobivali rodbinsko ime svoje matere, ženske so posegale in sodelovale celo v verskih zadevah. Vse to pa je le malo v primeru vpliva in udeležbo naših ameriških žen v gospodarskem življenju, saj že bežen pregled kaže, da denarna moč državljanek USA od leta do leta raste. Amerikanski otroci nosijo sicer še ime svojega očeta, ki je po imenu družinski glavar. Suhe številke pa kažejo ženo že prav pogostoma kot finančno diktatorko in gospodarska bodočnost Zedinjenih držav je prav za prav že danes odvisna od ženskega spola.

Kolik je delež ameriških žen pri sedanjem narodnem premoženju, to se pravi, kako velika je njihova dejanska moč nad kapitalom? Bodimo natančni in preglejmo najprej vloge v ameriških denarnih zavodih! — Vseh vlagateljev je štirinajst milijonov, skupni znesek vseh vlog pa gre preko desetih milijard dolarjev. Od te vsote imajo trideset odstotkov izključno ženske, nadaljnjih štirideset odstotkov vlog je v solastništvu moških in žensk. Če oboje seštejemo, bomo videli, da razpolaga naše ženstvo s sedemdesetimi odstotki vseh vlog v naših denarnih zavodih ali s sedmimi milijardami tekočega kapitala. Če primerjamo te številke z vlogami, ki so jih imele ženske v bankah pred petdesetimi ali pa tudi še pred desetimi leti, se nam pokaže silen porast.

Tudi posest delnic, ki jih imajo ženske pri vseh vpisanih delniških družbah, tekmuje prav tako s posestjo moških delničarjev. Po najnovejših računih bo znašala kakšnih dvajset milijard dolarjev. V več kakor štiridesetih ameriških vlemestih so investicije sociološko preiskali in so ugotovili, da je med delničarji več kakor triinštirideset odstotkov žensk in da znaša njihova delniška glavnica od pet in dvajset do trideset odstotkov celokupne vrednosti vseh delnic. Pri nekaterih družbah, tako predvsem pri »American Telephone and Telegraph« pa prekašajo ženske delnice moške.

Ženske imajo pa tudi v življenjsko-zavarovalni panogi veliko vlogo. Njihove so najmanj štiri petine onih sto milijard, ki jih ta čas znašajo življenjske police v severnoameriških Združenih državah. L. 1936 so zavarovalnice samo ženskam izplačale približno eno milijardo dolarjev.

Ne smemo pa tudi več misliti, da so ameriški milijonarji in milijarderji samo moški. Že napovedi za plačevanje dohodnine nam pravijo, da je okoli tri tisoč milijonark, ki imajo samostojno posest. Leta 1929 jih je bilo komaj ena petina, letos pa je njihov število naraslo za sto odstotkov; rečemo torej lahko, da sta med petimi dolarskimi milijonarji povprečno dve ženski. Zanimivo je, da se ta sprememba izvršila v dobi velike krize. Če se povzpnejo še višje, bomo v Združenih državah Severne Amerike našli štiri sto žensk od katerih ima vsaka več kakor tri milijone dolarjev. Te bogatašnje pa niso izključno vdove velikih poslovnih moži, kakor bi človek na prvi mah mislil, pa tudi ostale niso vse omožene s plemenitaši, ki jim je dišala obilna dota. Mnoge izmed teh žen delajo samostojno ali pa so poročene z možmi iz družabno sorodnih krogov. Njihov denar ostaja v Združenih državah; kakor vse kaže, ga hočejo še nadalje uporabljati in investirati po svoji uvidevnosti in v svojo poslovno korist.

Ljudsko štetje iz leta 1930 je pokazalo, da je v Združenih državah blizu enajst milijonov žensk, ki izvršujejo kakšen poklic. To je več kakor polovica vseh državljanov, ki živijo od raznih poklicev. Od teh deluje eden in pol milijona žensk gospodarsko individualno: kot zdravnice, odvetnice, učiteljice na nižjih

Socialni obzornik

Za 40 urni delovni teden in minimalne mezde zasebnih nameščencev

Za novo uredbo o odpiranju in zapiranju trg. in obrt. obratovalnic — Popoln nedeljski počitek — Angleška sobota — Za reorganizacijo inšpekcij dela ter unifikacijo delovnega prava

Na nedeljskem zasedanju Delavske zbornice je tov. J. Zemljich, predsednik Zveze društev priv. nameščencev predlagal sledečo resolucijo:

V pogledu delovnega časa nameščencev zahtevamo, da se načelno uzakoni **40 urni delovni teden**, v pisarnah industrijskih podjetij, v pisarnah trgovinskih obratovalnic in v bankah ter denarnih zavodih pa 36 urn. delovni teden s 6 urnim nedeljenim delavnikom.

Gospoda ministra za socialno politiko in narodno zdravje in ministra za trgovino in industrijo nujno prosimo, da takoj predpiše v smislu naše zahteve po skrajšanem delovnem času, **novu uredbo o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtniških obratovalnic in o delovnem času pomožnega osebja**. V novi uredbi je predvsem upoštevati: a) da se izvede skladnost delovnega časa pomožnega osebja s časom odpiranja in zapiranja trgovinskih in obrtnih obratovalnic; b) da se uvede za vse trgovinske in obrtniške obratovalnice **popoln nedeljski počitek**. V kolikor to za nekatere obrate izjemoma ne bi bilo mogoče, da se že v naredbi predpiše, ako se pomožnemu osebju med tednom nadoknadi prost čas za delo, ki je bilo izvršeno tekom nedelje; c) uvesti je **angleško soboto** za vse industrijske in trgovske pisarne in za banke ter denarne zavode.

Gospoda bana za dravsko banovino prosimo, da takoj izda uredbo o **minimalnih mezdah nameščencev**, ki naj bodo vsaj 50% višje od onih, ki so že določene za nekvalificirane delavce.

Gospoda ministra za socialno politiko prosimo, da po prejšnjem zaslišanju nameščenskih predstavnikov, **revidira pravilnik o skrbstvu za delavce in nameščence** tako, da se vsilna podpora za slučaj brezposelnosti ravna po višini zavarovanega razreda in številu zavarovanih let.

Davčni predpisi prekomerno in nesorazmerno obremenjujejo vse one, ki imajo dohodke iz službenega razmerja. Zato je davčna reforma tudi glede nameščenskih plač neodložljiva. Zahtevamo razširjenje in izpopolnitev **zaščite nameščenskih plač** pred rubežjo v izvršilnem postopku.

Gospoda ministra za socialno politiko in narodno zdravje nujno prosimo, da takoj izda že obljubljeno uredbo o **razširjenju zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev na vso državo** v smislu v smislu zahtev, kot so jih vsi nameščenci v državi solidarno postavili.

Takoj po razširjenju zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev na vso državo naj se pristopi k rešitvi perečega vprašanja o novelizaciji tega zakona v pogledu razširitve obsega zavarovancev, predvsem na trgovske pomožnike in skrajšave 40letne čakalne dobe potrebne za dosego pokojninske rente. Zboljšati je tudi rente za vdove in sirote.

Dokler se v osnovah ne reformira zakon o zavarovanju delavcev, upoštevajoč pri tem posebne zahteve nameščencev, zahtevamo, da se takoj izvede **teritorialna razmejitev in obligatornost član-**

stva pri privatno društvenih bolniških blagajnah in da se uvede za te blagajne najširša in popolna samouprava s posebnim nameščenskim odsekom pri SUZORJU.

Izvesti je **reorganizacijo inšpekcij dela**, da bo lahko vršila pravilno in strogo kontrolo o izvajanju socialne zakonodaje. Za inšpekcije dela se morajo državni kre-

dit povečati in pomnožiti se mora strokovno usposobljeno osebje.

Zahtevamo **unifikacijo delovnega prava** v enem zakonu. Odločno zavračamo poizkuse, da bi tudi zakoni, ki obravnavajo pravno ureditev raznih panog gospodarskega življenja, spreminjali, ali dopolnjevali že obstoječa določila delovnega prava.

Gospodarska življenja

Kakšen je indeks cen v Beogradu

Dobri dve tretjini beograjskih občanov se prištevata k delavskemu in uradniškemu stanu, ter so z ozirom na življenjski standard, zanimivi službeni podatki gibanju cen v Beogradu. Indeks Narodne banke dokazuje, da so cene predmetov, ki jih rabimo v vsakdanjem življenju, dosegle v teku zadnjih 4 let svojo višino ravno v poslednjih mesecih, dasi ravno o kakem znatnem povečanju plač onim, ki žive iz rok v usta, ni govora.

Indeks navaja gibanje cen na drobno v prvi polovici let 1935—1937:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
1935	80.5	80.6	81.9	82.0	81.3	79.4
1936	82.6	82.9	81.1	81.7	82.4	78.3
1937	80.8	80.0	89.5	82.5	83.9	85.6

Iz teh števil je razvidno, da so cene dosedaj narasle za 6.2 poenov.

Statistika beograjske občine navaja,

da znaša razlika cen v avgustu 1. 1936 in 1937 za hrano 8.45%, obleko in obutev 0.27%, kurjavo in razsvetljavo 9.44% in za ostale vsakdanje potrebščine 1.27%. Cene na drobno so se torej dvignile za 19.43%.

Dodajmo še razliko posameznih najvažnejših predmetov:

	mesec avgust	1936	1937
črni kruh	2.25	Din 3.—	
fižol	4.—	„ 4.18	
mleko	2.50	„ 3.—	
krompir	1.27	„ 1.54	
mast	13.—	„ 15.—	
meso goveje	10.—	„ 12.—	
meso telečje	14.—	„ 19.—	
olje	17.—	„ 19.50	
riž	8.—	„ 9.25	
sladkor	13.—	„ 15.—	

Ja Goenje Radgone

Razburljiv dogodek na sodišču. V ponedeljek se je vršila pri tuk. sodišču kaz. razprava proti Martinu Pintariču mesarju od Sv. Jurja ob Ščavnici. Takoj po svojem prihodu na sodišče je pričel z žalitvami in celo grožnjami proti razpravljajo-

jočemu sodniku in pričam. Radi tega je prejel poleg redne kazni 42 dni tudi še disciplinarno kazen 7 dni zapore in 180 Din denarne globe. Ker pa tudi ta ostrasodba ni zalegla, je odredil sodnik aretacijo. Orožništvo ga je moralo nasilno ukleniti in odvesti v ljutomerske sodne zapore.

Angleška grožnja

Japonec: Pa kaj hočeš storiti, če se nitj drugokrat ne bom opravičil?
Anglež: E, potem se bom umaknil in organiziral odbor za nevmešavanje v tvoje zadeve.
(Iz »Ošiš. ježa«.)

in višjih šolah; v teh poklicih jih je približno toliko kakor njihovih moških tovarišev. Dohodki, ki jih daje njihovo delovanje, znašajo letno povprečno tisoč dve sto dolarjev na glavo, skupaj torej okroglo dve milijardi dolarjev dohodkov iz samostojnostnih ženskih poklicev v Združenih državah. Ostalih devet in pol milijona nameščenk in delavk, tajnic tovarniških delavk in gospodinjskih pomočnic glede njihovih dohodkov statistično sicer ne moremo povsod enako lahko in natančno označiti; približno bomo pa vendarle zadeli, če rečemo, da zasluži vsaka povprečno petsto dolarjev na leto. Skupne ženske plače dosežajo vsekakor blizu pet milijard; če prištejemo prej navedeni dve milijardi, dobimo celih sedem milijard dolarjev, ki jih na leto dajejo ženskam v Združenih državah samostoj-

no prejeti dohodki, plače in mezde. Ti dohodki bi v štirih ali petih letih lahko mirno in gladko poravnali ameriške državne dolge; seveda pa nihče ne more pričakovati, da bodo ženske svoj denar na ta način v javne listine investirale. Imajo namreč čisto določene nazore o tem, kje, kdaj in kako naj denar uporabijo oziroma naložijo. Saj je znano skromno dejstvo, da posebno ženske odločujejo o ravnanju z denarjem. Znani veliki finančnik Charles M. Schwab je nekoč kot izhod iz krize predlagal, naj ženske »s svojimi denarnimi izdatki pomorejo svojim možem (kot proizvoznikom)«; to se je večidel tudi zgodilo. **Ženske namreč ne trošijo denarja samo zase, ampak do- ločujejo v prvih rsti velikanske izdatke za gospodarstvo in gospodinjstvo.** — V Združenih državah porabijo letno povpre-

čno sedemdeset milijard dolarjev za manjše in za vsakdanje potrebščine; okoli osemdeset odstotkov te vsote izdajo ženske neposredno ali posredno. Že iz tega lahko opazimo do zdej nečuvno aritmetično denarno moč in finančno diktaturo ameriških žen. Mogoče ni samo gola domišljija, da bodo te žene nekoč vplivale celo na jeklarsko industrijo ter na uporabo raznih olj in razstreliv, seveda v žensko miroljubnem smislu. Že zdaj se pojavljajo začetki čisto ženske gospodarske organizacije; taho poziva na primer pokret Ms. Curtis-ove ženske, naj varujejo »svoje investicije pred nekimi čudnimi posli, ki jih izvršujejo moški, pa tudi pred raznimi mahinacijami tu in tam posameznih zakonodajah.«

Školske vesti

Spominska knjiga o br. dr. L. Pivku

Sokolska prosvetna šola v Mariboru — Župna sokolska razstava — Prvi temelji bodočega sokolskega muzeja v Mariboru

Živimo v dobi, ko se človeštvo vedno bolj pogreza v splošno demoralizacijo in v materializem, ki poraja raznovrstne, ponekod prav čudne in skoroda nepojmljive poglede in nazore o prosvetnem delu, katerega končni cilj je izoblikovanje pravega, duševnega preronega človeka. Klic po duševnem preronecu ter z nekdanjo srčno odliko oblikovanem človeku, postaja vedno glasnejši in jasnejši ter je končno vseeno, ali smo omejevali naš pogled samo na naše jugoslovensko pokolenje ali pa ga raztegnili na vse človeštvo vobče. Ne bomo na tem mestu razglabljali o vzrokih, ki so nas dovedli do tega stanja, ugotavljamo pa samo eno, namreč to, da je doba zapostavljenosti in preganjanja nacionalnega elementa v okviru naše narodne samobitnosti, našlo naše vrste individualno neizoblikovane in nepravilne. Sokoli, ki ljubimo resnico, si moramo tudi v tem pogledu biti na jasnem. Sokolstvo mora v svojem kulturnem poslanstvu orati trdo ledino in je po svojem sokolskem evangeliju poklicano, da dvigne moralo in zavest posameznika do one višine, ki naj bo ponos vsakega zavednega in poštenega Jugoslovana. Sokolstvo mora v svojih vrstah imamo leto za letom priliko opazovati manifestantne revije telesnovzgojnega dela, se vrši v sokolskih vrstah sporedno s tem delom prosvetno delo, tiho in vztrajno ter požrtvovalno v okviru delovanja saveznih, župnih in okrajnih prosvetarjev, ki so pionirji naše lepše duhovne jugoslovenske bodočnosti.

Župni prosvetni odbor mariborske sokolske župe je pod predsedstvom svojega požrtvovalnega in v svoji delavnosti neumornega prosvetnega delavca dr. Maksa Kovačiča stalno na delu, da dvigne in čim bolj poživiti tudi prosvetno delo v sokolskih vrstah. Od časa do časa sliče župni prosvetni odbor okrajne prosvetarje k skupni seji, kjer se pretresajo razna vprašanja prosvetnega značaja. Br. dr. Kovačič je sestavil vsestransko izpopolnjen poslovnik, ki naj odslej uredi delovanje okrajnih prosvetarjev. Na zadnji seji, ki se je vršila 13. t. m., je bilo sklenjeno, da se mariborska sokolska župa oddolži spominu svojega bivšega

staroste br. dr. Ljudevita Pivka na ta način, da izda o njem spominsko brošuro, ki bi izšla vsaj za drugo obletnico njegove smrti in sicer v obliki češke publikacije »Naše vzorci«. V sokolskih edinicah se bodo nadalje otvorili po možnosti tečaj českega jezika. V dne 28., 29. in 30. decembra bo v Mariboru sokolska prosvetna šola, za katero se medtem že izdeluje podroben načrt. Posebna pažnja bo posvečena odslej spominskim dnevom 9., 10. in 28. oktober ter 12. november, v katerih dneh se bodo vršila obvezna predavanja. Razstavi, ki jo priredi letos naše matično društvo ob priliki svoje 30. letnice, bo sledila župna sokolska razstava ob priliki 25. letnice obstoja mariborske sokolske župe. Najprimernejši čas za to prireditev bo pač čas prihodnjega Mariborskega tedna. Obe razstavi naj postavita prve temelje bodočega sokolskega muzeja v Mariboru. Za X. vsesokolski zlet v Pragi leta 1938 so predvidene duhovne priprave za vse udeležence. V pogledu predavanja je navezal župni prosvetni odbor že stike z Zvezo kulturnih društev in je pri ZKD prijavljenih že 172 društev, od katerih je 70 sokolskih društev in 52 sokolskih čet iz mariborske in celjske župe.

Iz vsega navedenega lahko povzamemo neupogljivo voljo mariborske župnega prosvetnega odbora, da v tesnem sklopu in s še tesnejšim sodelovanjem z okrajnimi prosvetarji izvede obsežno zamišljen načrt letošnjega prosvetnega dela ter da tudi na tem polju dopolni ono veliko delo, ki si ga je zastavilo sokolstvo v delovnem programu Petrove petletke.

Potreba primerne dvorane — »Cerkvena miš« na sokolskem odru na Teznu

Naši diletanti so si tekom let vzgojili občinstvo, ki rado poseja vsakokratne predstave, v prvi vrsti one, ki dajo delavstvu po težkem tedenskem delu nedeljsko razvedrilo in užitek. Zlasti rada poseja take predstave mladina. Že leta 1921 so zgradili člani takratnega pevskega društva »Zvon« po načrtu blaginika g. Martineka Veselka, sedanjega teatorista »Drave« primitiven oder, ki še služi danes v nekoliko prenovljeni in povečani obliki vsem našim kulturnim in slavnostnim prireditvam. Poleg Sokola

še goji dramatično delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«. Vse naše gostilniške »dvorane« pa niso primerne niti dovolj prostorne, kar je glavna ovira našemu kulturnemu delu. Tudi izbira iger je dovolj težavna, da se oder ne natrpa z igralci. Ni računati, da bi nam dal v doglednem času na razpolago veliko dvorano kak gostilničar. Z zaviranjem gledamo naše sosede, ki imajo na razpolago več dvoran nego je društev. Moramo misliti sami, da zgradimo primerno dvorano. Sokolsko društvo, ki ima v načrtu petletke gradnjo telovadnice, ki bi ob enem služila gledališkim prireditvam, bo le s težavo rešilo to nalogo, kajti sredstva in dohodki društva so prepičala. Samo dobra volja posameznikov pa ne hasne, če ni primerne odziva in pomoči javnosti. Naši delavski sloji, ki se bore za svoj obstanek od danes do jutri, pa ne morejo žrtvovati več, ko le s težavo odraja družbene prispevke. Dvorana za naše gledališke in druge prireditve je neobhodno potrebna, če hočemo, da ne bo zastoja v našem kulturnem delu. Pomislimo samo, da šteje Tezno v bivših samostojnih mejah nad 2200 prebivalcev in v novimi naselbinami ob Ptujski cesti gotovo nad 3000 dnš. Zidanje take dvorane bi se torej privatniku — gostilničarju izplačalo prav kmalu. Odpasti je morala tudi sokolska akademija, ker ni prostora, ki bi vsaj deloma tehnično zadovoljil.

V nedeljo popoldan so uprizorili sokolski diletanti Fodorjevo trodejanko »Cerkvena miš« v režiji marljivega br. Vojka Cotiča, ki je obenem igral sigurno in dobro vlogo bančnika Thomasa pl. Ullricha. Vsi igralci so povsem zadovoljili. Še posebej pa moramo omeniti s. Karlo Pevec v vlogi Susie (Cerkvena miš), ki je dokazala izredne sposobnosti in temperament, br. Draga Božičeva v vlogi barona Franca in br. Valterja Bezjaka, ki je v vlogi sluga Schünzla z originalnimi kretnjami in domisleki pripravil občinstvu obilo smeha. Olly Frey (s. Gornikova), Quapij (br. Lamprecht), Friderik (br. Turel) in Feliks (br. Romih) so se povsem potrudili in zaslužijo pohvalo. Občinstva je bilo mnogo in ni štedilo s priznanjem, kar je v čast režiserju, ki je v tako kratkem času pripravil občinstvu dovolj užitka in smeha in še zadovoljil vedno godrnjavega blaginika. Zdravo!

»Rodoljub iz Amerike« v Studencih

V nedeljo je priredila gasilska četa državnih železnic v Špurejevi dvorani v Studencih veseloigro »Rodoljub iz Amerike«. Ko sem prejel vabilo k prireditvi, sem na tihem zmajal z glavo, a glasno sem si mislil: zakaj pa ne! Ako prireja neko okoliško »Pogrebno društvo« maskarado in naš domači »Klub brezposelnih« pojedina klobas — zakaj ne bi igrali vrli gasilec za spremembo »Rodoljuba iz Amerike«! In sem šel, da si stvar ogledam.

»Rodoljub iz Amerike« od R. Doboviška, s pevskimi vložki C. Preglja, je za diletantske odre kaj primerna in vabljiva veseloigra. Šale in smeha je v njej na pretek, takisto vlog, da najde spreten režiser za vsakega člana svoje igralske družine primerno zaposlitev. In to je mnogokrat za prireditelja najvažnejša in najkočljivejša zadeva. Posamezni liki v igri so zelo različni in pestri, a kar je glavno, ne zahtevajo od igralca preveč truda in poglobitve. Osišče, okrog katere se vrti vsa zgodba, predstavlja župan Martin Korenjak na eni in ameriški dolar na drugi strani. Kakor je vedno in povsod v življenju, se klanja tudi tukaj ves svet mamoni — in končno pred njim tudi klone. Pisatelj se je hotel ponorčevati iz te splošne človeške slabosti in je svojo namero tudi imenitno izvedel.

Martin Korenjak (g. Kester) je bil po zunanosti in igri dober lik vaškega župana. Le taputam, če mu je zmanjkalo štrne, je začel ilkatiti ter se je zatekel k dobremu srcu šepetalka. Vendar to ni motilo ugodnega vtisa, ter sem prepričan, da bo drugič že odzdravljen od treme, ki je pri novincu pač neizbežna. Njegova hčerka (gdč. Bratuševa) je bila pravo kmečko dekle, kakršno spada v hišo slovenskega župana. S svojim soigralcem učiteljem Bračunom (g. Jurovič) nam je celo zapela prav prisrčno ljubavno pesmico. Manj posrečen je bil ples, ki sta ga izvajala, ter bi istega lahko mirno izpuštala.

Drugi ljubavni parček, Rožico Mežgovo in Johna Flereta ml., sta igrala ga. Cilenškova in g. Kuntner. Prva je bila odlična v igri, petju in plesu — sploh najprikupnejša pojava na odru — dočim se je njen soigralec poleg nje precej težko uveljavljal. Sploh se mi zdi, da bi bila zanj primernejša kakšna karakturna vloga, kakor pa vloga ljubimca. Tudi bi kot gledališki igralec ne smel nositi takih slikovitih brkov. Dr. Packa (g. Cilenšek) je bil po maski in igri prav dober, njegova žena Anastazija (ga. Zelanova) pa je imela zelo nehvaležno in od vseh najtežjo vlogo histerične ženske, ki pa jo je prav zadovoljivo rešila. Profesor Blaž Mrak (g. Pečar) je bil premalo profesor in je na odru stalno mižal. Celot tedaj, ko je gledal skozi drobnogled. Je pa dober pevec in prepričan sem, da bi bil v kakih drugih komičnih vlogi izboren. Trojica vaških obrtnikov, Krivec, Zemlja in Kodrič (gg. Kirbiš, Hren, Zelan) je bila pristna ter v igri in petju popolnoma na mestu. Najboljši od njih, obenem najboljši moški lik v vsej igri, je bil Kodrič, dočim je pek Zemlja malce pretiraval, osobito v maski. Za red v Butalah je skrbel vestno in prav dobro občinski redar Pečka (g. Vistaler), a v gostilni »Pri debeli raci« se je smukala brhka Režika (ga. Horvat) in okrog nje zaljubljeni Zane (g. Pišec). Dolarje iz Amerike je prinesel pristni črnc Jusuf (g. Šapec), ki je zvesto spremljal svojega gospodarja Johna Flereta star. (g. Dolinarja) iz stare v novo domovino. Ta dolarski Krez in mecen je bil v govoru in igri dober, le premalo je povdarjal svoje amerikanstvo. Kakor je bil, bi bil lahko prišel tudi iz vsakega drugega kraja.

Končno se je pojavil na odru celo pismonoša (g. Horvat), ki je prinesel — čujte in strmite! — gledališkemu igralcu kup denarja.

Vsa igra je potekla prav gladko ter se vidi, da se je režiser g. Bajt precej potrudil. Na tesnem in omejenem odru stvar ni bila baš lahka. K dobremu razpoloženju je pa pripomogel dosti tudi orkester g. Verglesa, ki je spremljal prikupne pevske točke in pridno igral pred in med igro.

Dvorana je bila nabito polna in občinstvo je pridno ploskalo ter se je do dobra nasmejalo.

Igro lahko mirne duše še enkrat ponovijo in prepričan sem, da bo dvorana

Gospodarske beležke

Tržne cene na mariborskem trgu. Glasom uradnega poročila mestnega tržnega nadzorstva v Mariboru so cene na mariborskem trgu naslednje: Zelenjava: buče (kom.) 0.50—3 din, čebula (kg) 1.50—3, česen 3—6, endivija (kom.) 0.50—1.50, grah lušččen (liter) 10—12.50, hren (kg) 7—8, karfiola (kom.) 1—10, krompir 0.75 do 1.50, korenje vrtno (kup) 0.50—1, koleraba (kom.) 0.25—1.50, majaron (šopek) 0.50—1, motovilec (kup) 1, ohrovt (glava) 0.50—3, paradižniki (kg) 6—7, peteršilj 0.50—1, por (kom.) 0.25—1, radič (kup) 1—, regrat (kup) 1—, repa kisla (kg) 2—, špinača (kup) 1—, zelena (kom.) 0.50—3, zelje kislo (kg) 5—, zelje glavato (kom.) 1—4. Sadje: grozdje kg 8—10, hruške (kg) 4—8, jabolke (kg) 2—5, kostanj (kg) 3—4, liter 1.50—2, koštanj pečen liter 4—6 din, limone (kom.) 0.50—1, oranže (kom.) 1—2.50, orehi luščeni (kg) 20, slive, suhe (kg) 10—12, šipek liter 1.50—2, orehi celi (kg) 5—6. Žito: ajda (liter) 1.50, ajdovo pšeno (liter) 4—, fižol (liter) 1.50—2.50, ječmen liter 1.50, kornuza (liter) 1.25—1.50, oves (liter) 1—1.25, proso (liter) 1.50—1.75, proseno pšeno (liter) 3.50, pšenica 1.75—2, rž (liter) 1.50—1.75. Ribe: morske ribe od 11—32, raki 30—32. Mlečni izdelki: čajno maslo (kg) 26—30, jajca (kom.) 1 do 1.25, jajca konzervirana (kom.) 0.75—1, kuhano maslo (kg) 28, mleko 1.50—2, sir domači (kg) 8—10, smetana (liter) 10 din, surovo maslo (kg) 24. Perutnina: gosi (kom.) 35—50, kokoši (kom.) 18—25, piščanci, par 20—60, purani (kom.) 30—50.

race (kom.) 15—20, zajci domači (kom.) 5—30. Krma: seno sladko (za 100 kg) 40 din.

Leopoldov sejem, ki je za radgonski obmejni kot pravo merilo dobre in slabe letine, letos vkljub izredno lepemu vremenu in številnemu obisku ni dosegel željenega uspeha. Po obisku računajoč je bil letošnji Leopoldov sejem boljši od lanskoletnega, toda kupna moč pa je jedva dosegla polovico lanskoletne. Največ kramarjev (361) je bilo oblačilne stroke. Živine je bilo prignane 236 glav, prodanih pa jedve 33 glav in to od 95 konjev in kobil 22, od 79 krav 8, od 48 telic 2, od 5 bikov 1. Cene živini so bile skrajno nizke.

Študentske novice

Moderna slovenščina. Pri nas je že od nekdaj običajno, da se vabila za različne prireditve in veselice prilepijo kar na plot in droge električne napeljave. Samoumevno se nad tem tudi nikdo ne spotika, pač pa je mnogokrat pisava prav zanimiva. Pred nedavnim sem opazil na nekem drogu na Radvajski cesti liste ss sledečim napisom: »Šparherť soba je sa otat«. Poznam osebo dotičnega posestnika, rojenega Studenčana, ki je obiskoval nemško šolo, pač pa bi mu gotovo drage volje kdo drugi pravilno to napisal, ako bi ga zaprosil.

Palestinsko pobotanje

E, pa da! Zakaj bi vedno samo on odnašal profit!

(Iz »Oš. ježa«), zopet polna. Lir.

Okna v svet

Windsorski vojvoda ne uživa več ameriških simpatij

Svetovni tisk, zlasti ameriški, se obširno bavi z vprašanjem simpatij vojvode Windsorskega napram fašizmu in njegovo izredno naklonjenostjo nemškemu narodnemu socializmu, kar je bajé s precejšnjo denarno podporo temu pokretu. »Amerika sumiči gospoda Bedaux-a (vojvodo pobočnik fašizma, s čemer je seveda omadeževan tudi vojvoda.« S temi besedami navaja najuglednejši angleški list »Daily Express« (njegova dnevna naklada 2 mil. 400 tisoč) razpoloženje ameriškega tiska in med drugim dostavlja: »Razblinilo se je spoštovanje in toplota Amerike napram vojvodi.« Med navedenimi ameriškim časopisi je »New York World Telegram«, ki pravi: »Če namerava gospod Bedaux napraviti iz vojvode kakega »firerja«, ki se želi posvetiti le blagostanju preprostega ljudstva, mu svetujemo, da se najprej resno razgovori z vojvodinjo in ji pove, da si gospa kot žena delavskega junaka ne sme privoščiti najlepših oblek sveta.«

Ostro poročilo o namerah vojvode in njegovih simpatijah do hitlerizma prinašata čikaški list »Chicago Tribune« in »New York Times«. Poslednji piše, da je neoporečna resnica, da je Hitler vojvodov odpoved na prestol občutil kot težak udarec Nemčiji. »Dognano je,« piše ta list, »da je Hitler rekel pred in po odpovedi, da bi bil on ta odstop prepričan, če bi bil govoril s takratnim Edvardom VIII. je eno uro. Vojvodovo potovanje po Nemčiji je pokazalo, da je izgubila Nemčija z njegovo odpovedjo svojega velikega prijatelja, če ne celo udanega obdovodca na britanskem prestolu. On se je stavil na razpolago naciona-fašistični propagandi, čeravno mogoče nezavestno.«

New York Daily News« menijo z obzirom na nameravani vojvodov obisk Amerike: »Windsorjev obisk bi bil največji cirkus, ki je svet kdaj videl.« In drugi njujorški list: »Windsor naj se zahvali sebi, svojih zvezam z zloglasnimi reakcionarji in fašistom, če je zapravljal na naši zemlji spoštovanje.«

Vsi ti glasovi tiska da pričajo o ameriškem razpoloženju, se govori v Londonu.

Izredno ostro izjavo po radiu proti vojvodi je dal dr. William Dodd sin ameriškega poslanika v Berlinu in predsednika »Komiteja državljanov Zed. držav Amerike proti fašističnemu nacionalizmu«, kjer je rekel: »Vojvoda bi menda poskušal pridobiti Američane za krasote hitlerizma.«

Angleški listi povdarjajo, da je vojvoda sicer zelo zgrešil, vendar pa da je bila njegova odpoved na prestol najboljša, kar je mogel v zavoženi situaciji storiti. »New Chronicle« pravi: »Vojvodovo javno pobratimstvo z nemškim diktatorjem je zagrenilo ameriške delavce.«

»Daily Express« prepiše poročilo o odložitvi potovanja v Ameriko z naslovom: »Druga odpovedna noč v Parizu,« kjer navaja mnenje svojega pariškega poročevalca, da je vojvoda po svoji vzgoji stal strankarskopoličnemu vrvežu tako daleč, da se ni zavedal, da bi mogel svet njegovo potovanje v fašistično deželo smatrati za političen korak. »Daily Express« poskuša z nekim uvodnim člankom prikazati vojvodov obisk Nemčiji kot »malo moder«, dostavlja pa, da ni trditve o nameravanem vojvodovem vodstvu fašističnega gibanja dokazana.

Vsekakor je zanimivo, kako se je Windsorski pogreznil v to omako: ali je res ovca v volčji obleki in le izigran, oziroma, če nosi veličinsko sanjo, ki dobiva preko njene injekcije iz neposredne in posredne bližine. Dejstvo pa je, da v Ameriko ne pojde...

O tem in onem

Kraljica s 675 franki mesečno pokojnine

V Parizu živi točas kraljica Teria iz otočja Tahiti, ki nosi naslov »prevzvišene princeze Tahitijske« iz dinastije Pomarena. Ker pripada to otočje Franciji, ima ta kraljica prav za prav samo še naslov kraljice brez katerihkoli drugih pravic. Ta edinstvena kraljica prejema od francoske republike prav skromno mesečno pokojnino v znesku 675 frankov. V Pariz je prispela Teria šele pred nekaj meseci in je to njeno potovanje ter bivanje prvo na evropski celini, ker je svojo mladost preživela v San Franciscu. Kraljico Terio iz tahitskega otočja je ob njenem prihodu sprejel predsednik francoske republike g. Lebrun v posebni avdijenci.

Pes, ki je od žalosti za mačko — poginil

Če rečemo, gledata se kakor pes in mačka, hočemo s tem povdariti, da vlada med dvema nasprotnikoma ali pa sovražnikoma nepremostljivo sovraštvo. In vendar se dogaja, da se pes in mačka gledata prijazneje nego se »gledajo« ljudje. Dogaja pa se celo, da si pes in mačka, ki bivata pod eno in isto streho, zelo pogostoma postaneta prijatelja in si ostaneta to vse življenje, če že ne dobra, pa vsaj strpljiva prijatelja. Edinstven primer takšnega prijateljstva se je pred nedavnim pripetil v Šlaknovu v severni Češki. V neki tamošnji družini so imeli psa jazbecarja in malo črno mačko. Med obema se je tekoma let razvilo toliko prijateljstvo, da sta bila vedno skupaj, skupaj sta jedla in tudi skupaj igrala. Ko je mačka nekega dne nenadno poginila, je ta dogodek na »osamelega« psa tako vplival, da je od tega dne naprej pričel hirati in končno izhiral. Kakor se zdi, nesrečni pes kar ni mogel preboleti smrti svoje prijateljice — mačke, na katero je bil tako zelo navezan.

Najmanjše živo bitje

Najnovejše živo bitje, kar jih poznamo, je d'Herelov »uničevalec bakterij«, ki je dobil ime po kanadskem znanstveniku, ki je odkril to bitje. To bitje je tako neznanstveno majeno, da ga človeško oko ne more zagledati niti z najboljšim drobnogledom in z najboljšim steklom. Spoznati ga moremo le po njegovem udeleževanju. Pri poskusih so opazili, kako so v rejalističnih bakterij začele iznenada izginjati bakterije, ko da jih preganja nekakšen nevidni sovražnik. Z bistroumimi poskusi je d'Herel dognal, da ne uničuje bakterij kak strup, ampak pravo živo bitje, ki žre bakterije.

Briljant za večerjo

V vasi blizu Bratislave je kupil nek tam kajšnji brezpos. delavec v trgovini kos potice, ki jo je hotel pojesti namesto večerje. Ko se je doma pripravil k tej skromni večerji in začel jesti kupljeni kruh, je nenadoma opazil v njem nekaj svetlega kakor kak briljant. Kamen je dal preiskati pri prvem zlatarju, ki je res hitro ugotovil, da ne more biti nič drugega kot dragocen briljant. Najditelj je bil toliko pošten, da je dragulj izročil policiji, ker je hotel, da ga dobi spet v roke pravi lastnik. Verjetno je seveda tudi, da se je onemu zlatarju zdelo malo »udno, da bi imel preprosti delavec tako dragoceno res po tako čudnem naključju in je zato najditelja sam prijavil policiji. Naj že bo tako ali drugače. Res pa je, da sedaj še niso mogli zanesljivo razložiti, po kakšni poti je prišel dragulj v kruh, ki si ga je namenil za večerjo brezposelni delavec. Če ne najdejo briljantu pravega lastnika, je bila ta večerja za onega delavca gotovo najboljša od vseh, kar jih je uporabil.

Ljubše mu je.

»Veš, Metka, kaj se mi je nocoj sanjalo? Da sva ušla.«
»Čudovito! A meni se je sanjalo, da sva ušla z nekim drugim.«
»Tako? To mi je pa še ljubše!«

Politična obzreje

Bivša SLS

»Slov. beseda« piše v št. 42: »Bivša Slovenska ljudska stranka je združevala v sebi vse one Slovence, ki so priznali nauke katoliške cerkve kot osnovo za vse svoje javno delovanje. Za časa Avstrije se je v tej stranki pod vodstvom duhovščine politično izživljala večina slovenskega naroda. Takratni ideolog bivše SLS, pokojni dr. Krek, je bil v vsem svojem dejanju in nehanju prepričan demokrat. Demokracija je bivša SLS v zgodovinski dobi razpota Avstrija — Jugoslavija leta 1917. peljala po pravi poti, ki je odgovarjala volji naroda za narodno svobodo Slovencev v državnem sožitju s Hrvati in Srbi. Ta boj v letih 1917. in 1918. je pretresel temelje bivše SLS, vendar je ni uničil. Z razpadom Avstrije je bil v glavnem končan. Toda strankin ideolog dr. Krek zmage svojega demokratskega krila v stranki ni doživel. Njegove izgube bivša SLS ni mogla preboleti. Njena politika v naši novi državi je začela kolebati: vodila je od skrajne opozicije do sodelovanja v vladi. Čeprav je imela v svojem programu avtonomijo Slovenije in zahtevo po popolni demokratizaciji javnega življenja, je vendar za ceno dnevnih strankarskih koristi sodelovala v centralističnih režimih pred letom 1929. in pomagala demonirati demokratske svoboščine, s čimer je pripravljala pot šestojanuarskemu režimu. Šestojanuarski režim je sicer razpustil bivšo SLS, kakor tudi vse druge politične stranke v državi, toda njeni predstavniki so kljub temu dve leti v njem sodelovali. Pozabili so na veliko demokratsko tradicijo svoje stranke in prevzeli na sebe odgovornost, ki so jo glavni voditelji srbskih in hrvaških strank kot prepričani demokrat odklonili. Poslej je začel demokratizem bivše SLS se bolj bledeti. Stranka je izgubila vero v svojo lastno moč in vero v zmago demokratskih idej. Vstopila je leta 1935. v novo ustanovljeno JRZ in prevzela odgovornost za politiko v zadnjih dveh letih. Poudarjala je, da ustreza njena politika volji slovenskega ljudstva, ki hoče sporazum s Hrvati in novo sporazumno ureditev države ter uvedbo demokratskih svoboščin. Dogodki zadnjega časa pa so pokazali, da slovenski del JRZ odklanja sporazum s Hrvati in novo sporazumno ureditev države in da je zadovoljen z ono državno ureditvijo in politično svobodo, kakor jo daje ustava iz l. 1931. S tem je nastala za strankarsko opredelitev onih Slovencev, ki so bili pristaši SLS, nova situacija. Tudi pri njih bo prišlo do ločitve: na eni strani bodo oni, ki so ostali zvesti načelom bivše SLS, na drugi strani pa pristaši politike, ki temelji na ustavi iz leta 1931.«

Posebna politika.

»Ti Štefek, zakaj pa grade in popravljajo v Mariboru ceste največ v jeseni, ko že pade dež?«
»To je pa posebna politika mestnega gradbenega urada!«
»Kakšna politika?«
»Veš to je zato, ker se ceste od dežja zmehčajo in se laže kopljejo!«

Dunajski utrinki

Tam v pratri, ki jeseni odмира, sedi na klopi moški srednjih let in spi. Ves je pokrpan in se mu skozi odprto hlačo in jopiča utihotaplja jesenski hlad. Klop je še vsa mokra od nočnega deževja. Pravkar se je predramil.

»Tule spite?«

»Kje pa naj?«

»Stanovanja nimate nobenega?«

»Se pomnim ne, kedaj sem ga imel. Oh, še veliko je takšnih na Dunaju. Nikar ne mislite, da sem sam. Ponoči sem taval po mestu. Potem sem začel semkaj in na tej klopi zaspal. Se čudite, če sem mogel spati na tej mokroti? Izmučenost ne vpraša, kje sedijo in če je mokro, kam se vsedeš. O, gospod, veliko revščine je na Dunaju še veliko več je je in hujše, kakor morebiti mislite.«

V.

Kaj mislijo dunajski kolporterji o Slovincih.

Tem pred opero sva povprašala s pri-

jateljem Slavkom prodajalca časopisov, če ima morebiti »Jutro«.

»Oh, poznam »Jutro«. Svojtčas sem ga imel. Mnogi so po njem povpraševali. O da, ljubljana! Tam ste Slovinci doma. Sedaj pa bolj poredkoma prihajate na Dunaj, pa se mi ne izplača imeti vašega lista. Le ob sezoni povprašujejo po njem. Ali pa je morebiti drug vzrok, da nimamo na Dunaju vaših listov?«

»Kakšen vzrok menite, da bi bil to?«

»E, čisto enostavno. Jugoslovanski listi Politika, Obzor, Novosti, Jutarnji list gredo in po njih sprašujejo. Jugoslovenci so znatiželjni ljudje in radi bero. Meni se pa zdi, da Slovenci nič kaj radi ne bero ali pa nimajo toliko denarja, da bi toliko potovali po svetu in povpraševali po svojih časopisih. Večkrat razmišljam o teh Slovincih, kadarkoli me kdo vpraša po slovenskem časopisu, pa si mislim, kakšen narod neki so ti Slovenci, o katerih tako malo čujemo.«

Ko sva mu pojasnila, da so tudi Slovenci Jugoslovenci ter Srbi in Hrvati, je

bil prav zadovoljen. Njegove živahne oči so razodevale prožno inteligenco. Takoj je vse razumel in nama obljubil, da bo takoj naročil »Jutro«, da nama lahko postreže.

Podobne pojme o Slovincih sva ugotovila kmalu nato pri drugem prodajalcu vsakovrstnih časopisov v tamošnji bližini. Videti je, da ne prodajajo ti ljudje časopisov zgolj avtomatično, šablonsko, ampak da pridajajo temu svojemu poslu še nekaj, kar je več kakor gola avtomatičnost.

VI.

Novi donavski most. — Rdeče-belo-rdeče. — In vendar...

Po ulicah vidiš zaskrbljene obraze. V gumbnici rdeče-belo-rdečo značko. Teh je v zadnjem času na Dunaju precej več kakor lani ali predlanskim. Stvar je čisto jasna: Ravno te dni so pričeli s strogo kontrolo članstva. Takšna kontrola prinaša čiščenje. Posledica čiščenja je rušenje eksistence. Iz bojazni radi eksisten-

ce nosijo ljudje tisto značko; iz strahu pred »katoliško« prizanesljivostjo (?)... Kako pa v resnici je, o tem se lahko prepričaš na vsak korak. Navzlic pritisku pa se vendarle ti značkarji kakor potaplajo v valujočem morju neznačkarjev.

Sedim v gostilni v središču mesta. Tam nasproti sedi moški preko 40 let. Tudi ta ima v gumbnici rdeče-belo-rdečo značko. Navežem pogovor. Državni uradnik je. Točno ne navajam. Ko sva takole izpraznila par vrčkov piva, se mu razveže jezik. Tedaj se pokaže, kaj in kako misli, kakšno je njegovo prepričanje.

»Oh, veste«, pravi. »Najbolj nas mora biti Avstrijske sram radi tega sovraštva, ki nam ga vcepljajo proti lastnim bratom v rajhu. Fej, sramota. Veste, dragi gospod, to ne bi smelo biti. Takšne stvari se ne bi smele dogajati. To so kajrove zadeve, ki jih ta »katoliška« Avstrija uganja...« (Sledi konec.)

Spomnite se CMD!

Kulturni razgledi

Pesem s ceste

(Ob prvi reprizi.)

Toplo, prijetno zveni muzika treh cestnih muzikantov. Tako je v predstavi. Toda že ob koncu prvega dejanja zahrešči ta muzika do čudnih disonanc, ob koncu tretjega dejanja pa je zopet prijetna, vesela, doživljena. Takšna je ta zgodba treh cestnih muzikantov, kakršna se odraža v znani Schurekovi igri s petjem in godbo v treh dejanjih, ki ji je dal slovenski prevajalec naslov »Pesem s ceste« za izvirni naslov »Strassenmusik«.

V sreči in zadovoljstvu se ti cestni muzikantje prebijajo skozi življenje, dokler so siromašni in revni. Ko pa se po naslovo bogate najdbe vselijo v njihovo skromno bivališče sanje o novem življenju, tedaj se vse poruši. Plastično udarijo tedaj pri Mišku saksofonistu, na dan vsi oni nizki goni, ki jih navadno označujemo kot egoizem, veterinaštvo, nezvestoba. Drugi muzikant harmonikovec Krištof je verna podoba dobrote, ljubezni in poštenja, k čemur poziva, — kakor v jedrnatem resumeju! — stražnik ob zaključku tretjega dejanja. Tretji muzikant goslač Karol pa je na sredini med obema, v prvi polovici slab in pijančarski, v drugi pa primikajoč se dobrim stranem. Vsi utelešuje Krištof. Težke preizkušnje, ki jih doživljajo ti trije cestni muzikantje, pa gredo mimo. Begotne sence, ki legajo nad njihovo domačijo, ki ji daje toploto gospodinja Ana, dobra kakor maslen kruh in sončna kakor pomlad, se končno vendarle odmaknejo. V njihova srca se vračajo sreča in zadovoljstvo, sloja in edinost, zvestoba in poštenost.

»Pesem s ceste« v posrečeni P. Malčevi režiji, ki stilno enotno prikazuje življenjsko okolje teh treh cestnih muzikantov, je tudi v Mariboru vžgala. Tega ni pokazala samo nedeljska premiera, ampak tudi sročna repriza, ko je naše občinstvo toplo in prisrčno dajalo priznanja sodelujočim igralcem. Ta predstava v svojski zasedbi pa je pokazala, da lahko razpolaga naše gledališče pri manjših, pa vendarle prvovrstnih predstavah z neke vrste drugo garnituro igralstva, ki lahko na ta način razbremenjuje prezahtesno prvo garnituro.

Vsi sodelujoči so skrbno in vestno nastudirali svoje vloge ter se vanje odlično uživeli. Nakrstov Miško se je na široko razmahnil v vseh svojih dobrih in slabih lastnostih ter je krepko v tej muzikantski sredini uveljavljal svojo voljo, kar mu pritiče kot osrednji podobi v tem čudovitem zboru muzikantov, cuntem, poštenih gospodinj in zapeljivih mladih vdov. Košič je izgradil v tem svojem Krištofu enega svojih najmočnejših likov na mariborskem odru in je zares razveseljeval, da kaže v zadnjem času tako lepe uspehe izpopolnjevanja in umetniške rasti. Tudi je prav, da je prišel do besede Franjo Blaž, ki je svoje ga Karola izdelal z vsmo, globokim doživljenjem in tako posrečeno, da plasiramo to njegovo stvaritev lahko na isto umetniško raven, s katere se utrinjata podobi slabega, omahljivega in sebičnega Miška na eni strani ter plemenito dobrega Krištofa na drugi strani. Vladoša Simičeva, ki jo poznamo že z nekaterih drugih uprizoritev, kjer je izpričala svoj odski talent, je v vlogi gospodinj Ane uspešno podčrtala vse one poteze dobrotljivosti, ljubezni do doma in družine, ter je s tem postavila na oder pravilno izdelano podobo vzorne gospodinj. Ob težjih preizkušnjah (ob ponudbah Krištofa in Karola v drugem dejanju, ob ponovnem svidenju z Miškom itd.) situacije seveda ni zmogla do potrebe umetniške višine, saj je tudi Ana oni lik v tej igri, ki zahteva najzrelejšo in najmočnejšo umetnost. Ema Starčeva kot mlada vdova Kati je tudi topot natrosila pred nas celo vrsto vrlin in spretnosti, ki so potrebne pri tovrstnem žanru odskega snovanja, kjer se vse razne slabosti kakor v slikovitem registru menjavajo od zapeljivosti in prikupljivosti do maščevalnosti in hreščee odvrtnosti. Ves barabasi in v maski si odvrtnosti. Ves barabasi in v maski si odvrtnosti. Ves barabasi in v maski si odvrtnosti. Ves barabasi in v maski si odvrtnosti.

Ta svojevrstna, prijetna igra, katere potek poživljajo pevske in glasbene točke po mojstrski zamisli voj. dirigenta J. J. i-

Mariborske novice

Mesto Potrčeve „Kreflove kmetije“ dr. Šnuderlove „Lopovščine“

Od žirije Umetniškega kluba izbranega dela radi nepremagljivih ovir ni mogoče vprizoriti. Ker od ostalih del, predloženih Umetniškemu klubu, nobeno ne ustreza zahtevam, se je gledališka uprava odločila, da v okviru Umetnostnega tedna vprizori kot svojo predstavo in izven konkurence za nagrado Umetniškega kluba Dr. M. Šnuderlov ciklus treh enodejank pod naslovom »Lopovščine«.

Iz obupa pod vlak

V ponedeljek zjutraj so našli ljudje, ki so šli v Gornjo Radgono na Leopoldov sejem, v bližini križišča železniške proge pri Potrni (Laafeld) mrtvo truplo moškega brez glave, ki je ležala odrezana na železniškem nasipu daleč stran od trupa. Orožništvo iz obmejne avstrijske Radgone je ugotovilo, da gre za 35letnega čevljarja Romana Vogrolja iz Radgone. Istemu je nedavno umrla žena. Domnevajo, da je izvršil samomor radi nevzdržnih razmer in siromašnosti.

Iz sodne službe. V četrto skupino I. stopnje sta napredovala med drugim Fr. Sever, državni tožilec v Mariboru, in Fr. Verlič, sodnik sreskega sodišča v Celju. V V. skupino so napredovali med drugim Dušan Pipenbacher, sodnik sreskega sodišča v Ormožu, dr. Alojzij Finžgar, sodnik pri sreskem sodišču v Celju, dr. Teodor Tominec, sodnik sres. sodišča v Slov. Bistrici, Alojzij Smid, sodnik v Slovenjgradu in dr. Odon Planinšek sodnik v Kozjem.

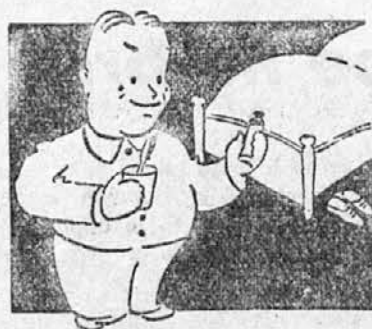
Odprta noč in dan so groba vrata... Umrla so: V splošni bolnišnici 80 letni Jožef Gašperič, bivši posestnik, ter 35 letni delavec Jurij Godec. V Tkalski 5 je preminila 42 letna zasebnica Matilda Sternova. Pokojnim časten spomin, žalujočim naše toplo sočutje!

Iz šolske službe. Za sreskega šolskega nadzornika za drugi šolski okraj je bil imenovan učitelj Anžon Senica, za drugi celjski okraj pa Ambrozij Rusjan, doslej učitelj v Ptuj.

Sodobna domača fotografija. Zadnje listje odpada, gozdovi so že mrtvi, njihve dolgočasne, zablatene ledine, narava je stopila v tisti začasni stadij med lepo jesenjo in še lepšo zimo, ko je pusta in dolgočasna. Nestalno vreme, zdaj dež, zdaj sneg, zdaj brozda, zdaj vlažno toplo in zdaj ledeno mrzlo prisili človeka, da ostane lepo doma in se zopet oklene tople peči. Za fotoamaterja je bilo to razdobje dosedaj takozvana mrtva sezona. Aparat je bil pospravljen, mogoče je v njem še kak negativ z lepim jesenskim motivom. Fotoamater obupno čaka na prvi sneg, da prisije zopet prvo sonce in da mu sprostijo veselje: slikati. Toda med družino fotoamaterjev je do danes še pre malo znano, da je ravno ta čas eden najbolj pripravnih, slikati doma, v topli sobi, slikati družino, slikati svoje prijatelje, slikati samega sebe, slikati mrtve predmete in iz njih pričarati lepo sliko. Danes ni več problem slikanje doma. Odlični filmski material omogoča slikanje s prav cenanim aparatom celo pri najenostavnejši svetlobi, ki jo daje vžigalica. Toda od tega vira svetlobe do najmodernejših specialnih fotografskih žarnic leži ogromno polje možnosti fotografiranja. V petek, dne 19. novembra bo predaval v okviru ljudske univerze ob 20. uri o domači fotografiji naš amater g. Franjo Pivka. V zadnjem času je zbujal s svojimi slikami upravičeno pozornost vseh fotoamaterjev, znan je razen tega kot odlični predavatelj, in predavanje obeta vsem obilo užitka.

Učiteljski abiturienti! Reflektanti za Kovačev stenografski in strojepisni večerni tečaj, naj pridejo v četrtek ob pol šestih v Pedagoško centralo. Važno.

Perekoračil je mejo dopustne obrambe... Pred tukajšnjim malim kazenskim senatom je bil obsojen 38 letni viničar Kovačič Anton iz Murščaka na 6 mesecev strogega zapor. Kovačič je namreč hotel dne 1. avgusta t. l. preko vinograda r. a. n. k. a, bo nedvomno izdatno polnila naše gledališče.

Človek nikoli vsega ne ve.

Mnogi ljudje si sicer zjutraj čistijo zobe, toda predno gredo spat pozabijo na to za zdravje važno delo. In vendar je temeljito čiščenje zob zvečer važnejše kot zjutraj. Sicer se začno ostanki hrane med zobmi kisati in povzročijo zobno gnilobo (karies), ki se je vsak boji. Zato zjutraj kot prvo in zvečer kot zadnje Chlorodont.

Domači proizvod.

Chlorodont

Kino

Union kino: »Avgust močni«, velefilm razkošja. »Lil Dagover in komorni pevec Mihael Bohnen«.

Naeodna gledališča

Sreda, 17. novembra, ob 20. uri: »Marija Stuart«, Red D.

Četrtek, 18. novembra ob 20. uri: »Pesem s ceste«, Red A.

Petek, 19. novembra: Zaprto.

»Pod to goro zeleno« je druga Beneševa opereta, ki jo pripravlja Mariborsko gledališče. Za prva, »Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron«, je nadvse sijajno uspela, pa je upati, da bo tudi »Pod to goro zeleno« ušla, ker je še boljša in zabavnejša.

pomorski ali prometni službi. Dovoljenja za ostale obrtne iz čl. 1 se bodo izdajala osebam, ki poleg splošnih pogojev iz čl. 61 odst. 1 in 2 obrtnega zakona dokažejo splošno trgovinsko usposobljenost po predpisih obrtnega zakona. 3. Lastniki obrtov omenjenih v čl. 1, ki so za te obrtne dobili pooblastilo do uveljavljanja te uredbe so dolžni v roku, katere odredi ban, predložiti izdano pooblastilo pristojne oblasti v to svrhu, da nanjo da pripombo, da velja kot dovoljenje po tej uredbi. Z novo uredbo min. za trg. in industrijo bo ustrezno želji gospodarskih krogov, da se zajezi dotok strokovno neusposobljenih agentov in posrednikov v vrste trg. stanu, kar je tudi del ukrepov proti razširjenju krošnjarstva. Nova uredba zahteva za špedit. stroko, trgovska zastopstva in agenture isto usposobljenost kot za trgovske obrtne. To pomeni, da bo moral vsak kompetent za te panoge imeti dveletno učno dobo kot učenec in 2 letno zaposlitev kot pomočnik v trgovinskem obrtu. Obrtni zakon nadalje tudi odreja, da nadomeščajo dovršeni 4 razredi meščanske, srednje ali nje enakovredne trgovske šole dobo pouka in eno leto zaposlitve. Za že obstoječe obrtne seveda to določilo ne velja, ampak samo za bodoče prosilce.

SABA priznana dobra razila za brije se dobijo povsod

Razne vesti

NARODNA SKUPŠČINA

je sklicana za torek 23. t. m. in bo zasedanje trajalo par dni.

NOVI DIREKTOR AVALE

je postal g. Milan Stojimirovič-Jovanović, direktor »Samouprave«.

Mariborske novice

Sneg povzročil mnogo škode. Dočim v Marenbergu ni zapadel sneg, se ga je pri Sv. Treh kraljih in sploh po Kozjaku nasulo okrog 45 cm. Ker je bil sneg moker, je napravil na sadnem drevju in po gozdovih občutno škodo. Vrhovi najlepših sadnih dreves so polomljeni, v gozdovih pa so pokale veje dreves. Bil je res pravi čudež, da v Marenbergu ni bilo snega.

V Vuhredu bodo volili. Kakor smo izvedeli, bodo v Vuhredu in Vuzenici radi prekomasacije občin sredi prihodnjega mesca občinske volitve, na katere se vneto pripravljata oba tabora. Posebno v Vuhredu se obeta vroč volilni boj.

Lepo uspela prireditve naših »Kolašic«. V soboto je imelo tukajšnje Kolo jugoslovanskih sester lepo uspel družabni večer v Brudermanovi dvorani. Čisti dobiček te prireditve gre za božično obdaritev revežev.

Vuhreško cesto popravljajo. Nasipali so jo z gramozom ter zamašili luknje, ki so jih napravili avtomobili.

Zadnje telefonične vesti

Frankovske bombe na britanski parnik!

BARCELONA, 17. novembra. Po sem-kaj dospelih vesteh, so letalci Francovih zračnih sil obmetavali angleški parnik »Cardium« med otokoma Ibiza in Alicante z bombami. Parnik je pričel kmalu za tem

SOVJETSKA RUSIJA SE JE ODPOVEDALA VSEM PRVOTNIM PRIDRŽKOM.

LONDON, 17. novembra. Po daljšem odmoru se je včeraj ponovno sestel odbor nevmeševalne komisije. Ob največjem presenečenju komisije se je dvignil sovjetski poslanik Majski in izjavil v ime svoje vlade, da so sovjeti pristali na angleški predlog glede odpoklica dobrovoljcev in likvidacije španske vojne. Z drugimi besedami: sovjetska vlada se od-pove vsem svojim prvotnim tako trdo-

dajati znake SOS in je bil po tem sodeč najbrže po frankovskih bombah zadet. Več angleških vojnih ladij je odplulo na mesto incidenta, da nudijo parniku prvo pomoč.

vratnim pridržkom in soglašja z britansko formulacijo. Sovjetska vlada se je že pred tedni postavila na stališče, da odreka britanskemu načrtu svoj pristane ter da ne bo preje priznala generalu Francu pravice vojskujoče se sile, dokler bo še kateri tuji prostovoljec na španskem ozemlju. Anglija pa je postavila zahtevo, da se prizna značaj vojskujočih se sil obema španskima strankama v trenutku, ko se bo videlo, da umik prostovoljcev iz španije ugodno napreduje.

Gospodinja

Rezanci z zdrobom. Naredi testo iz pol litra fine moke, četrt litra zdroba, enega jajca, malo soli in vode. Zamesi kolikor moreš trdo testo. Dobro ga ugne-ti, razdeli v dva hlebčka in razvaljaj za nožev hrbet na debelo. Ko se testo osuši, ga razreži na navadne široke rezan-ce. Daj jih kuhati v slan krop kakih de-set minut, nakar jih ocedi in zabeli z drobtinami, ki si jih zarumenila na ma-sti. Daš s solato na mizo.

Dušena govedina na laški način. Pol kile govedine, prsni koš, ki si mu od-stranila loj in kosti, malo potolci s kla-divom, pretakni s prekajeno slanino, po-soli in popopraj. V dobro z mastjo po-mazano kozo položi meso, dodaj en la-vorjev list, eno celo čebulo, par žbic, košček zelene, tri razrezane paradižnike in čašo rdečega vina, nato kozo dobro zaveži s pergamentnim papirjem. Tako jo postavi na štedilnik ali v pečico in pri slabem ognju duši štiri ure. Nato po-sodo odveži, zalij meso z malo juhe in vina in ko prevre, vzemi meso na lesen krožnik in ga razreži. Kose mesa položi v skledo, sok pa pretlači skozi sito na meso in daj z makaroni, rižem ali polen-to na mizo.

Omaka iz zelenjave. V kozo deni malo narezane slanine in eno žlico masti, za-rumeni na njej eno drobno zrezano če-bulo, en korenček, malo zelene, peteršilja (korenine) in malo pora, vse drob-no zrezano, in duši, da postane mehko. Nato potresi žlico sladkorja in dve žlici moke. Ko se vse lepo zarumeni, popo-praj, daj malo dišave, ingverja, limonine lupinice, timjana, lavorjev list, žlico ki-sa, in če imaš še žlico vina, dobro pre-mešaj in zalij z vodo ali juho, da dobiš primerno gosto omako. Ko vse skupaj vre eno uro, pretlači skozi sito v sko-delico in daj h kuhanemu govejemu me-su na mizo, obenem s praženim krom-pirjem.

Goveji zrezki s paradižniki. Pol kile govedine od stegna razreži na zrezke, jih potolci in osoli. Na malo masti in zrezani slanini prepraži eno celo čebulo in ko se zarumeni, jo vzemi ven, na mast pa položi zrezke, drug zraven dru-gega, jih dobro opeci po obeh straneh, na-

to pa zreži naje dva paradižnika. Potem duši pokrito, a večkrat premešaj, da se ne prismoji. Ko se je sok pokuhal, prilij malo vode ali juhe in duši tako dolgo, da bo meso mehko, kar traja približno dve uri. Tako pripravljeni zrezki so zelo okusni, zlasti sok. Zraven daš pražen krompir in solato.

Okisan krompir. Skuhaj krompir v oblikih. Posebej pa deni kuhati v slan krop malo korenčka, peteršilja, zelene, en paradižnik, dva stroka česna, eno če-bulo, lavorjev list in malo popra. Vse to naj vre poldruge uro. Nato pripravi v drugi koki prežganje, in ko je gotovo, ga zalij z vodo, v kateri se je kuhala zele-njava. Zelenjavo pa pretlači skozi sito in pretlačeno deni v prežganje. Zraven prideni še kuhan krompir, ki si ga zre-zala na tanke plošče. Slednjič dodaj še malo drobno sesekljane zelenega petersilja, kocko sladkorja, žlico kisa in primerno osoli. Tako pripravljen krom-pir naj bo srednje gost in ga lahko daš kot prikuho h govejemu mesu ali pa kot samostojno jed na mizo.

Kuhana govedina v omaki. Goveje me-so od stegna skuha v juhi kakor po na-vadi. Sesekljaj eno debelo čebulo, jo daj v kozo, nalij osminko litra jesiha in za-vri za nekaj minut. Ko je prevrelo, deni noter žlico mast. Če imaš mast od pe-čenke, je še boljše. Ko se je mast raz-topila, primešaj eno žlico moke in jo pra-ži, da postane rumena. Potem prilij pol litra juhe. To vse skupaj naj vre pol ure. Med tem vzemi iz juhe kuhano goveje meso, ga razreži na lepe kose in ga po-loži v omako. Prideni tudi eno zrezano kišlo kumarico, žlico kaper in drobno se-sekljanega zelenega peteršilja. Vse sku-paj naj vre še četrt ure. Nato daj vroče na mizo, zraven pa lahko daš krompir, makarone, riž in slično.

Uporaba kmečkega platna. Iz kmečke-ga platna lahko naredimo prav lepe in trpežne zastore za vsako sobo. Te zastore okrasimo z barvastimi trakovi, našitki, gubami itd. Tudi kleklane vzorce iz bolj čebelih niti lahko vstavimo ali pri-šijemo. Križni ubod v eni ali več barvah na platnu je tudi jako učinkovit. Istofako lahko porabimo kmečko platno za pogri-njala na postelje, za prte na mizi in dru-ge okrase po sobah.

Razno

STRIŽENJE 3
britje Din 2 v Mlinski 8.
6310

Prodaj

LEPA SPALNICA
in tudi
KMEČKA SOBA
ceneno na prodaj. Iz prijaz-nosti na vpogled v tovarni pohištva POTOČNIK. Vinar-ska ulica.

OTROŠKI VOZIČKI
novi modeli, najcenejše pri
tvrdki »Obnova«, F. Novak,
Jurčičeva ul. 6. 6469

Toplo
spodnje
perilo

vas varuje prehlada

Tekstilana Büdefeldt

Maribor, Gosposka ul. 14

Prvovrsten
CVETLIČNI MED
a Din 16.—, pri odjemu 10 kg
Din 15.— dobite pri Kmetij-ski družbi, Meljska, c. 12.
6626

MIZARSKO ORODJE
je na prodaj po ugodni cen. Delavska ul. 5. Pobrežje pri Mariboru. 6632

Lepa večja
PTIČJA GAJBA
z oddelki za parenje ugodno na prodaj. Gradišnik. Rotov-ški trg 6635

Poceni se prodaja skoro nov
ŠIVALNI STROJ
tudi na obroke. Valvazorjeva ul. 36. 6636

OSRAM ŽARNICE
SO NAJ BOLJE
RADIO STARKEL
MARIBOR, TRG SVOBODE 6.

Prodaj poceni nov pogrez-ljiv

ŠIVALNI STROJ
Vide, Nova vas, Lorbekova 3.
6641

Soba odda

PAZNO SOBO
s posebnim vvhodom oddam.
Gregorčičeva ul. 8-II, levo. 6634

SOBO
s posebnim vvhodom in vso oskrbo oddam. Vrbanova 28, prtiličje, desno 6637

Stanovanje

LEPO SONČNO
4 SOBNO STANOVANJE
se odda s 1. ali 15. decem-brom. Krekova 14. prtiličje. 6638

Stanovanje išče

IŠČEM STANOVANJE
v Krčevini, sobo, kuhinjo in vrt. Oglasiti se v gostilni »Tri glav«, Glavni trg 13. Maribor. 6640

Službo dobi

PERFEKTNO KUCHARICO
sprejem takoj. Naslov v upravi. 6614

IZOBRAŽENEGA UČENCA
sprejem v trgovino radio-aparatov in koles. Valvazor-jeva ul. 36. 6633

ALI JE VAS
RADIO V REDU?

Radio - Starkel

Maribor Tel. 26-85

STROKOVNA POPRAVILA

Namizne garniture

najlepše darilo

Tekstilana Büdefeldt

Gosposka ulica 14

Kupujte svoje po-trebnščine pri naših inserentih!

Topla spodnje perilo!

Nogavice in rokavice prinaša v raznih cenah

C. Büdefeldt, Gosposka ulica

Za društva, klube in družbe priporočamo

Kino kamero MOVEX 30 in univerzalni projektor

Movector Supper 16!

Prvovrstna kino aparatura!

Filmi za snemanje ter filmi za predvajanje stalno na zalogi.

Ivan Pečar, odd. Kino-Foto-Gosposka 11

Pravočasno se pred odhodom, je dospel Tivar hubertus plašč ki nadkriljuje moj ko-žuh!

VELIKA ZALOGA Tivar oblek v Mariboru pri J. LAH GLAVNI TRG 2

in drugi mrčes, ki vas nadleguje v vaših stanovanjih uničuje

Desinsekcijiski odd. MP Orožnova ul. 2/I, Maribor

jamčimo za diskretnost in uspeh.

1128

Kupuj svoje potrebščine pri naših inserentih!

Skrivnosti

71

S temi besedami se je Leon napotil k vratom, Blanka pa mu je zastavila pot.

»Kam greste?« je vpraša odločno.

»Kaj vas pa briga?« je osorno odgo-voril Leon, ki je izgubil vso hladnokrv-nost, odkar je zvedel, da je morda Ar-manda v nevarnosti. »Tukaj nimam nič več opraviti. Toda bodite prepričani, da bom kmalu vedel, kje naj poiščem Eve-rarda.«

»Ali hočete govoriti z mojim očetom?«

»K policiji pojdem, če bo treba in ta ga bo kmalu iztaknila.«

Blanka je prišla mladeniča za roke.

»Gospod Leon,« je dejala nežno, »pro-sim vas, zaupajte mi! To je zadnja pro-

snja s katero vas nadlegujem! — Vem, kje je moj oče in vas odvedem tja, ako hočete.«

»Ali ni to morda samo poskus, da me spravite na napačno sled?«

Blanka si je zakrila ustnice, da zaduši stokanje, ki ji je sililo iz prsi.

»Oproščam vam, gospod,« je odgovo-ril arila s solznimi očmi, »ker ne veste, kako ste sedaj kruti in trdosrčni.«

»Kaj naj mislim drugega po vseh ne-srečah, ki so me zadele?«

»Prisegam vam, da sem nedolžna pri vsem tem...«

»Prav,« je dejal odločno Leon, »in naj bom še enkrat prevaran, vaše ponudbe ne bom odklonil.«

»Torej pojdiva,« je rekla Blanka.

»Pojdiva!« je ponovil Leon.

Blanka si je ogrnila ramena s plaščem

in si zavila glavo; potem sta naglo odšla pod vodstvom postreščka, ki sta ga po-klicala iz gostilne.

XVII. Noč.

Postrešček, ki ju je vodil, se je malo predolgo mudil v krčmi, in ko je prišel na cesto, je obstal in nekaj trenutkov premišljeval.

»Ali dobro poznate kraj, kamor nas morate odvesti?« je vprašal Leon.

»Prav dobro. Noč je sicer malo temna pa nič ne de. Zanesite se name.«

Blanka in Leon sta šla za njim. Naj-prej sta stopala molče, nestrno prič-a-kovaje, kdaj prideta do cilja. Noč je bila zelo mračna in pot, ki se je vila pred njima, sta le slabo razločevala.

Blanka je trdo stopala po poti in mi-slila le na srečo, da se kmalu snide z očetom in da ga pri Leonu opraviči.

Leon je bil prepričan, da se je Arman-da ujela v past in da si ni prav nič vedel, zakaj so jo ugrabili, je bil vendar le trd-no prepričan, da mora tu biti Everardo-va roka vmes.

Čez pol ure so se ustavili. Mesto in utrdbe so pustili daleč za se. K sreči se je prikazala luna, in razpršila meglo, ki je zakrivala pokrajino. Blanka se je ozrla krog sebe in grobna tišina in sa-mota, ki jih je obdajala, jo je malo ne-prijetno dirnila. Hodili so še četrt ure, ko jima je postrešček pokazal hišo, ki je stala dvesto do tristo korakov pred nji-mi.

»To je tista hiša,« je dejal in pokazal s prstom.

»In tukaj najdem svojega očeta?« je vprašala Blanka.

»Da, gospodična.« (Dalje.)